

Pedagogische praktijk in Beeld

Hoe beoordelen PiB-gebruikers de pedagogische kwaliteit?

gegevens eerste helft 2022

Augustus 2022

Kinderopvangorganisaties zijn - conform de wet kinderopvang - zelf verantwoordelijk voor de pedagogische kwaliteit.

Het zelfevaluatie- instrument *Pedagogische praktijk in Beeld* biedt de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de pedagogische kwaliteit per groep, per locatie, van locaties bij elkaar (een cluster), en per organisatie.

De PiB-monitor is optimaal afgestemd op de GGD-inspectie, omdat de monitor dezelfde vier pedagogische basisdoelen als de GGD hanteert: *Emotionele veiligheid, Persoonlijke competentie, Sociale competentie* en *Overdracht van normen en waarden*. Daarnaast wordt in PiB ook de *Kwaliteit van de leefomgeving in kaart gebracht*. Binnen elk **doel** worden meerdere **subdoelen** onderscheiden.

PiB: hoe gebruik je het?

De pedagogisch coach vult, vaak tegelijkertijd met een kwaliteitsmedewerker of vestigingsmanager, tijdens een observatie op de groep ter plekke het instrument online in.

De gegevens kunnen in rapportages per groep, locatie, per cluster van locaties en per organisatie worden weergegeven.

Observaties van dezelfde groep kunnen met elkaar worden vergeleken. Het is mogelijk om een ontwikkeling zichtbaar te maken als de observaties worden herhaald.

De conclusies uit de rapportages spelen een rol in de dialoog tussen pedagogische professionals over de pedagogische kwaliteit.

Daarmee vormen de observaties een belangrijk onderdeel van de kwaliteitscyclus op het niveau van groep, locatie, cluster en organisatie.

Door het betrouwbare en gevalideerde instrument te gebruiken is er sprake van onafhankelijkheid en uniformiteit in de observaties.

Er worden per doel en subdoel meerdere items beoordeeld door duimpjes omhoog of duimpjes omlaag te geven:

- Voorbeeld voor anderen
- Voldoende (voldoet aan de eisen)
- Wenselijk verbeterpunt
- Noodzakelijk verbeterpunt

Aan deze duimpjes worden de waarden 4, 3, 2 en 1 gegeven en *per subdoel* wordt een gemiddelde berekend. Deze worden gebruikt om ook *per doel* van pedagogische kwaliteit een gemiddelde te berekenen.

Voorbeeld rechts: een item voor het **doel** *emotionele veiligheid*, **subdoel** *De beroepskrachten communiceren met de kinderen*

emotionele veiligheid - communiceren

begroeten

Negatief	Positief
Meerdere kinderen worden niet individueel begroet bij binnenkomst. De begroeting is plichtsmatig.	Elk kind wordt individueel begroet bij binnenkomst; beroepskrachten doen dit op een enthousiaste en persoonlijke manier.

    n.v.t.

opmerking(en):

doel

Emotionele veiligheid

subdoelen

- De beroepskrachten communiceren met de kinderen
- De beroepskrachten hebben een vertrouwde relatie met de kinderen
- Er heerst een ontspannen, open sfeer in de groep
- Er is informatieoverdracht en -uitwisseling tussen ouders en beroepskrachten
- Kinderen hebben vaste beroepskrachten en bekende leeftijdsgenootjes om zich heen

PiB is een instrument dat eerst en vooral in de **dagelijkse praktijk** van de kinderopvang wordt gebruikt.

De observaties zijn **vertrouwelijk**: organisaties hebben alleen toegang tot hun eigen gegevens. Binnen een organisatie kan worden afgesproken wie met wie mee kan kijken.

Momenteel zijn **29 organisaties** aan de slag met Pedagogische praktijk in Beeld.

Voor het Expertisecentrum Kinderopvang reden om eens te kijken naar wat de belangrijkste thema's in deze zelfevaluaties zijn.

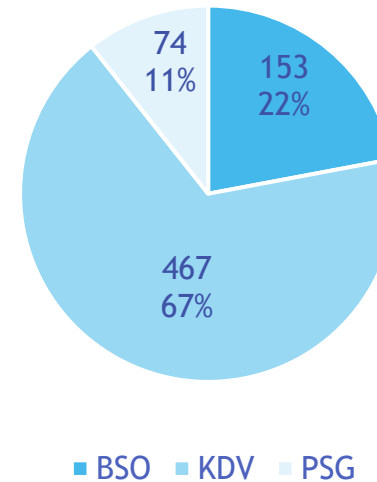
Daarvoor werden de observatiedata omgezet naar een **geanonimiseerd bestand** waarin alleen nog het jaar van observatie, soort kinderopvang (kinderdagverblijf / buitenschoolse opvang / peutergroep) en de leeftijdsgroep te herkennen is.

De vragen die we met deze gegevens willen beantwoorden:

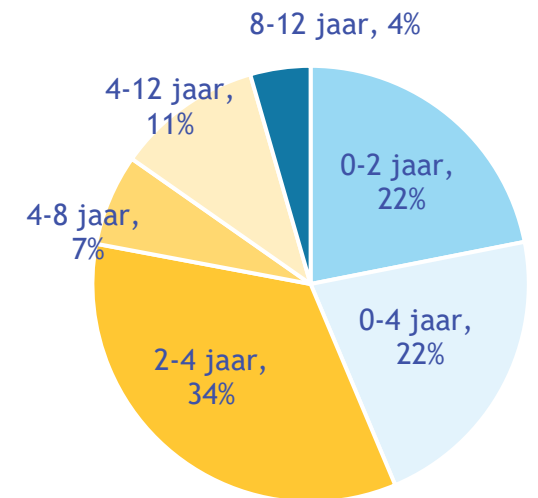
1. Hoe worden de vijf doelen en subdoelen van pedagogische kwaliteit door de organisaties beoordeeld?
2. Zijn daarin verschillen te zien tussen de soorten kinderopvang?
3. Zijn er verschillen te zien tussen leeftijdsgroepen?
4. Zijn er in 2022 trends zichtbaar bij groepen die eerder beoordeeld werden?

- In de periode januari t/m juni 2022 hebben **775** groepsbeoordelingen van één of meer van de aspecten van pedagogische kwaliteit plaatsgevonden van in totaal **694** verschillende groepen. Dat werd gedaan door **151** beoordelaars.
- De meest beoordeelde groepen waren kinderdagverblijfsgroepen (KDV). We onderscheiden verder buitenschoolse opvang (BSO) en Peuter(speel)groepen (PSG).
- Meer dan een kwart van het aantal beoordeelde groepen (238) was een groep voor **2-4 jaar**.
- Er werden geen aparte babygroepen (0-1) beoordeeld.

soort opvang
aantal groepen, percentage

leeftijd groep
leeftijd, percentage

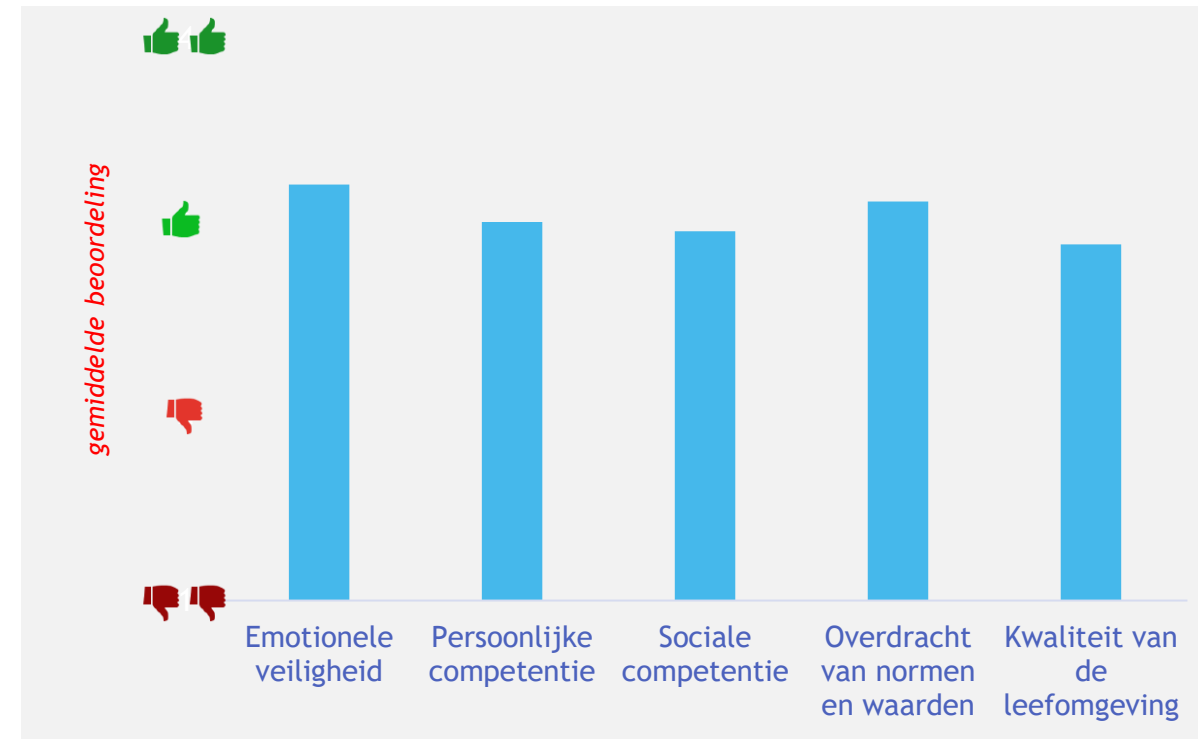

1. Hoe worden de verschillende doelen en subdoelen van pedagogische kwaliteit door de organisaties beoordeeld?

doelen

Gemiddeld over alle groepen werd het doel **emotionele veiligheid** het hoogst beoordeeld, gevolgd door **overdracht van normen en waarden**.

De overige drie doelen werden minder hoog beoordeeld, waarbij **Kwaliteit van de leefomgeving** het laagst werd beoordeeld.

1. Hoe worden de verschillende doelen en subdoelen van pedagogische kwaliteit door de organisaties beoordeeld?

subdoelen

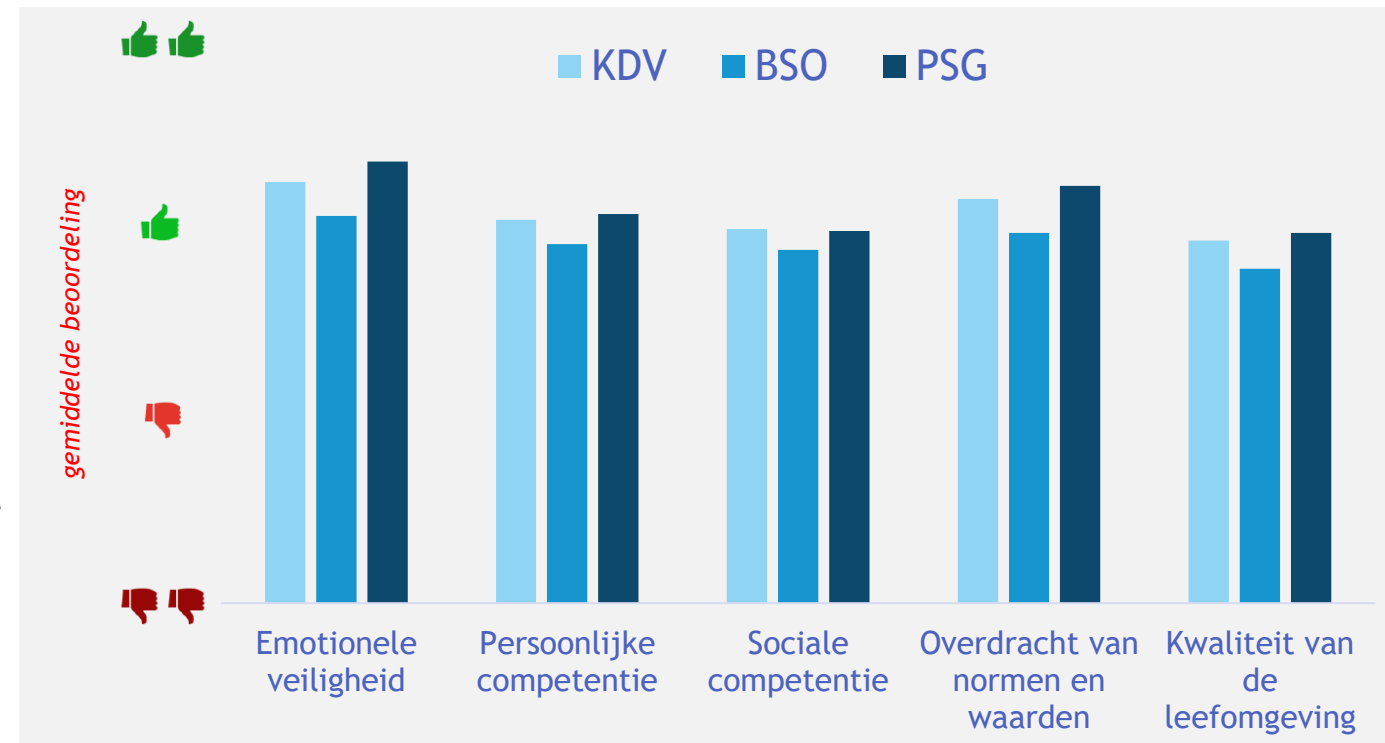
De subdoelen zijn in deze tabel afgebeeld in volgorde van waardering van hoger (boven) naar lager (beneden)

	emotionele veiligheid	persoonlijke competentie	sociale competentie	overdracht van normen en waarden	kwaliteit van de leefomgeving	doel
<p>hoger-></p> <p>Gemiddelde beoordeling</p> <p><-lager</p>	<ul style="list-style-type: none"> De beroepskrachten communiceren met de kinderen Er heerst een ontspannen, open sfeer in de groep De beroepskrachten hebben een vertrouwde relatie met de kinderen Er is informatieoverdracht en –uitwisseling tussen ouders en beroepskrachten Kinderen hebben vaste beroepskrachten en bekende leeftijdsgenootjes om zich heen 	<ul style="list-style-type: none"> Er is wederzijdse interactie tussen beroepskrachten en individuele kinderen Kinderen hebben de mogelijkheid om (leer)ervaringen op te doen dankzij de groep, spelmateriaal, activiteiten aanbod en inrichting De beroepskrachten ondersteunen en stimuleren de ontwikkeling van (individuele) kinderen. 	<ul style="list-style-type: none"> De kinderen zijn deel van de groep De beroepskrachten ondersteunen de kinderen in hun onderlinge interactie 	<ul style="list-style-type: none"> Beroepskrachten vervullen een voorbeeldfunctie in spreken en handelen Afspraken, regels en omgangsvormen zijn herkenbaar aanwezig en worden toegepast Oefenen van gedeelde verantwoordelijkheid en respectvol samenzijn 	<ul style="list-style-type: none"> Ruimte en inrichting (buitenruimte) Taal Ruimte en inrichting (binnenruimte) Activiteiten Speelmogelijkheden en materialen Programma 	subdoel

2. Zijn er verschillen tussen de soorten kinderopvang?

Peuterspeelgroepen werden hoger beoordeeld op vrijwel alle aspecten van pedagogische kwaliteit, gevolgd door **kinderdagverblijven** en **buitenschoolse opvang**.

Op alle aspecten van pedagogische kwaliteit waren de verschillen klein maar wel significant*.

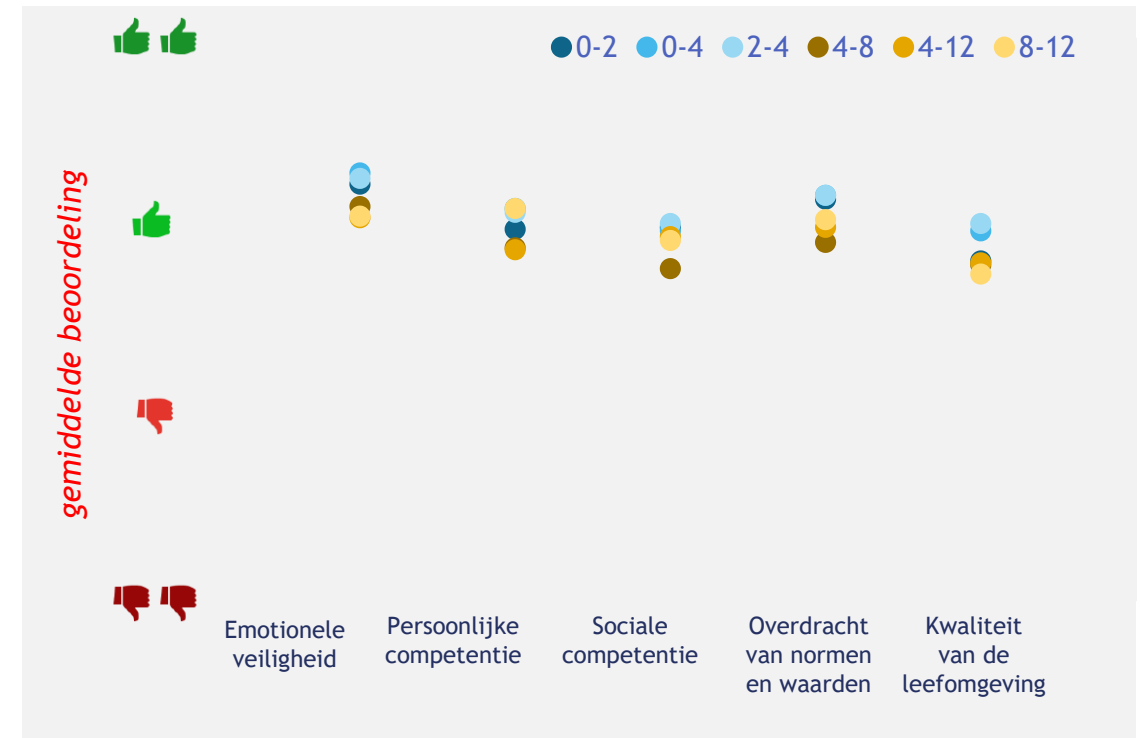

*p < .001, eta² varieerde van .02 (sociale competentie) tot .06 (emotionele veiligheid)

3. Zijn er verschillen tussen leeftijdsgroepen?

Jongere groepen* werden hoger beoordeeld op alle aspecten van pedagogische kwaliteit. De hoogst beoordeelde groep bestond uit kinderen in de leeftijd van 2-4.

Op alle aspecten van pedagogische kwaliteit waren de verschillen tussen leeftijdsgroepen eveneens klein maar wel significant**.

*er waren geen data vanuit babygroepen (0-1) om aan deze analyse mee te doen.

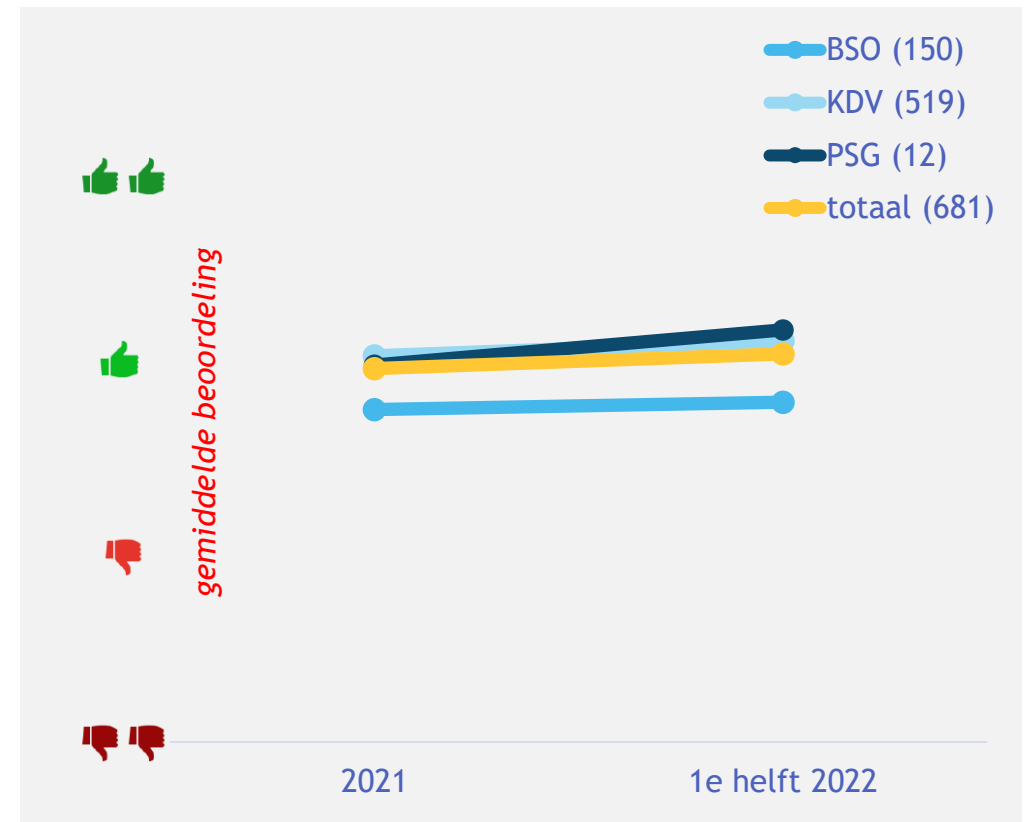
**p < .001, eta² varieerde van .03 (sociale competentie) tot .06 (kwaliteit van de leefomgeving)

4. Zijn er in 2022 trends zichtbaar bij groepen die eerder beoordeeld werden?

681 groepen die in 2022 werden beoordeeld werden dat eerder in 2021.

De gemiddelde beoordeling dit jaar lag voor deze groepen significant **hoger*** dan vorig jaar.

De verbetering was het grootst bij peutergroepen, maar daar ging het maar om 12 groepen.

*Paired t-test: $t_{(680)} = 4.35$, $p < .001$, Cohen's $d = 0.46$

- Er is op veel plekken (in zo'n 700 groepen) gebruik gemaakt van het zelfevaluatieinstrument PiB in de eerste helft van 2022.
- **Emotionele veiligheid** wordt het meest vaak beoordeeld. Het wordt ook als van meest hoge kwaliteit beoordeeld. Met name de communicatie tussen beroepskrachten en kinderen en de ontspannen sfeer in de groep.
- Met betrekking tot de **Kwaliteit van de leefomgeving** liggen de meeste verbeterkansen. Vooral waar het betreft speelmogelijkheden en materialen, en het programma dat wordt aangeboden.
- De doelen voor pedagogische kwaliteit worden op de **peutergroepen** het relatief hoogst gescoord. Dat weerspiegelt zich ook in de leeftijd: groepen met jonge kinderen **van 2 tot 4 jaar** worden op de meeste doelen het relatief hoogst gescoord.
- Groepen die ook vorig jaar meededen lieten gemiddeld een **duidelijke vooruitgang** zien. Bewust kijken en beoordelen kan bijdragen aan verbeteren op de juiste kwaliteitsitems.

Meer informatie over PiB te vinden op de [website van het Expertisecentrum Kinderopvang](#).

Daar kun je ook terecht voor [een blog over dit onderzoek](#).

Het Expertisecentrum Kinderopvang organiseert ontwikkelteams waarin men voor een specifiek onderwerp aan de slag gaat met het verzamelen en analyseren van bestaande informatie, wetenschappelijke inzichten en praktijkervaringen. Binnenkort start er naar aanleiding van het onderzoek een ontwikkelteam voor het onderwerp [kwaliteit van de leefomgeving](#).

